

Ar. Laigo. 1880

Märt Laarman

Arkadio Laigo

7487
RA=110221

*L*aigo eesnimi on Arkadio ja ta isa olevat ukrainlane. Laigo kannab mustade raamidega prille, on tagasihoidliku jutuga ja suitsetab piipu. See muidugi ei ole tähtsaim.

Avalikus ja veel enam eraelus Laigo esiteks maalib ja teiseks elab Võru linnas. Mõlemad on raskemad tööd kui võime arvatagi. Laigo kunst tuletab kangesti meele Arkaadiat oma valgete majade, jämedatyveliste puude ja kummaliste inimestega.

Ma ei ole kunagi veel käind Arkaadias.

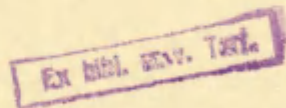
Laigo elab vaikselt ning tagasihoidlikult Võrul ja maalib pilte. Esimene asjaolu, et ta elab Võrul, on kunsti mõõduandvaille ringkonnile väga meeltnööda. Teine - et ta maalib - teeb neid rahutuks ega ärata mingeid sympathyaid Võru mehe vastu. Kui Laigo liikus veel Tallinnas ja Tartus, yks tähtis mees seletas kõigile, et Laigo olevat juut ja isegi juudi usku. Kui see jutt ei leidnud uskumist, lasti uus myyt lahki sest, et Laigo olevat poliitiline provo-kaator. Kui seegi miin ei lasknud Laigo kunstilaeva põhja, seleteti, et Laigo olevat Zac'i mõju all.

Laigo aga maalib kiuste edasi. Malmaitud jutte võtab rahulikult nagu

Tallinna kodanik udu. Kellele meist tu-leks Tallinnas meele hakata syydistama maksuinspektorit uduse ilma pärast, et miks Oleviste torni ei ole näha?

Laigo kunst on mitmeti meie udurikkal kunstiajal Oleviste torniks. Nägema ha-katakse seda alles pärastpoole, praegu on udu väga paks. Kui Laigo saab viie-kymne-aastaseks, siis kultuurkapital mää-rab talle preemia - kakssada viiskymmend krooni. Viis krooni iga eluaasta eest.

Kui Laigo tuleb suvel mulle kylla oma halli rootsi jalgrattaga Valgjärve mägiseile maile, heidame pikali murule ja kõneleme kunstist. Pikalibeit on vajaline esiteks seepärast, et Vallimäe otsa tulekul on neli

kilomeetrit sõita märke ja teiseks näeb nii paremini lõokesi.

Lõokese laulu kuulmisest ei ole yksi kyl-
lalt, on vaja näha ka autorit. Mind on
huvitand alati kunsti kõrval ka kunsti
tegija.

Me vaatame siis lõokesi Zeissi binok-
liga. Lõoke laulab väga kõrgel ja alla ta
paistab punktikesena kabe tiibkomma va-
hel. Siis on selgesti näha, et lõoke ei ole
sugugi mõni surnud punkt, mõni elutu
valjubääldaja. Ta rabeleb, võngub, vaa-
tab silmaga kord päikest, kord maad.
Siis lõppeks ta väsis ja laskub kesva-
põllule. Sääb ta sirutab koibi ja sööb
putukaid.

Seda nimetatakse eluproosaks ja tava-
liselt vaid seda putukate söömise kylge
näebki kodanik kunstnikust.

Laigo väsis ka mõnikord oma Võru
ateljees ja sõidab siis nädalaks-paariks
Tallinna või Tartu poole. Siis ta jutustab
siin parajal korral vastavas tujus olles
seda lugu, kuidas kindral Põdder koman-
deeris ta sõjaväest kunstikooli. Ja ses ju-
tus on hämmastav see, kui eksimatuid
kindraleid oli minevikus.

Laigo ateljee Võrul on täis pilte ja joo-
nistusi, võnkumisi ja värinaid, vaadet tae-
vasse ja maha.

See oli siin praegu selle kirjutuse lyyri-
lisim koht ja tingit parallelistmist.

On kahju, et praegusel ajal ei ole enam ybtki kindral Pödder'it, kes komandeeriks Laigo Vörult välja rindele. Kultuuri-kindralid on nagu Sancho Pansad kuberneriks olles.

Nõnda Kutuzov unustas Borodino lahingus, et ta evib kolmsada suurtykki ja kaotas lahingu.

Pärast Laigo surma kauges tulevikus võrulased austavad teda samuti nagu nad austavad nyyd Kreutzwaldi. Mõni tuleviku Adamson (see kunstitegijate tõug ei sure kunagi) teeb tema biskviitkuju parki.

Nagu Kreutzwaldi majja, nõnda ka majja, kus elas Laigo, asutetakse kõrts. Kõrts nimetetakse „Arkaadiaks“.

See on igatabes palju parem kui muuseum. Muuseumid on elavaile surnuaiaks, inimese tähtsust hinnatakse säääl matuseplatsi suuruse järgi ja maetavad ise peavad oma matuseil pikimad kõned.

Selle raamatu tekst on äratrykk „Päewalehe“
lisast „Kunst ja Kirjandus“ nr. 4, 22. jaanu-
arist 1934. aastal, kus see kirjutus ilmus esma-
kordselt + Raamatu tiitli ees olev A. Laigo
kabevärviline autori poolt signeerit puugravyyr
„Kunstnik“ ja lõppvinjett on valmistet eriti selle
trykise jaoks. Väljaspool raamatut on seda gra-
vyyri kymme tömmist + Seda raamatut on
trykit seitsekymmend viis nummerdet eksemplaari.

Number

Selle eksemplaari omanik on

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Osayhisus „Hansa“ trykikoda

Tallinn 1938